Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાવલી પુ૦-૧

બાલશિક્ષણ

સ્ટાક પ્રમાણીકરણ ૧૯૮૪
જુગતરામ

CHECKED 1973

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

મુદ્રક અને પ્રકાશક
જીવણજી ડાહ્યાભાઈ દેસાઈ
નવજીવન મુદ્રણાલય, અમદાવાદ–૧૪

ચાલણગાડી નાની તથા મોટી, સન ૧૯૨૩
સુધારેલી ભેગી આવૃત્તિ, સન ૧૯૪૦
સુધારેલી નવી આવૃત્તિ, નવેમ્બર ૧૯૫૦
નવી આવૃત્તિ, ઑક્ટોબર, ૧૯૫૪

ડેમી ઑક્ટેવો — ૩૬ રતલી કાગળમાં

આ પુસ્તક ગૂજરાત વિદ્યાપીઠે પોતે તૈયાર કરાવ્યું છે
અને તેના સર્વ હક એને સ્વાધીન છે.

કિંમત ચાર આના

ઑક્ટોબર, ૧૯૫૪

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

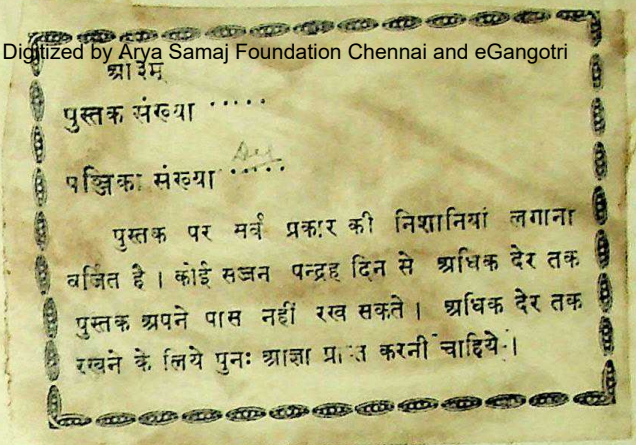

નિવેદન

સ્વ૦ શ્રી. ગિજુભાઈની પ્રસાદીરૂપ આ 'ચાલણગાડી'નું સંસ્કરણ તેમના સ્વર્ગવાસ બાદ આપણા બાલ-શિક્ષક અને કવિ શ્રી. જુગતરામભાઈ એ કરી આપ્યું હતું. અને તેણે ગુજરાતમાં અનેક બાળકોને ચાલવાનું શીખવામાં આજ સુધી મદદ કરી છે. આ કામ સ્વરાજ્યયુગમાં પણ એ ચોપડી સફળતાથી દઈ શકે છે. તેમાં એકબે વસ્તુઓનો ફેરફાર કરવાનો થયો તે કરવામાં આવ્યો છે એટલું જ.

શિક્ષક ભાઈબહેનો જોશે કે, તેનાં પગલાં ઓછાં કર્યાં છે. તેનું કારણ એ કે, શાળાઓમાં બાળવર્ગ કમી થવાથી 'ચાલણગાડી'એ આખું વર્ષ ચાલે તેટલી સામગ્રી આપવાની રહી નહિ. એટલે 'ચાલણગાડી' અને પહેલી ચોપડી બંને થઈને પહેલા ધોરણ માટે પૂરતાં થઈ રહે એ હિસાબે એમનું કદ ગોઠવવું જોઈએ. તેમ કરવા માટે અનેક શિક્ષકબંધુઓએ પોતાના અનુભવનો લાભ વિદ્યાપીઠને આપ્યો છે. તેમનો સૌનો આભાર માનું છું.

એ મુજબ સુધારેલી આવૃત્તિ ૧૯૫૦માં બહાર પાડી હતી. પછી હમણાં એવો ધારો જાહેર થયો છે કે, ચોપડીનું કદ ડેમી કરવું. આથી કરીને આ નવી આવૃત્તિ તે કદમાં નવેસરથી ગોઠવીને બહાર પડે છે. જો કે તેનું વસ્તુ ફરતું નથી, એ અંશમાં તે પુનર્મુદ્રણ ગણી શકાય.

અંતે, આ અગાઉનું સંસ્કરણ કરી આપતી વખતે શ્રી. જુગતરામભાઈ એ શિક્ષક ભાઈબહેનોને ઉદ્દેશીને લખેલું નીચેનું યાદ કરાવું છું:—

> "શિક્ષકબંધુઓ અને બહેનો, અક્ષરો ઘૂંટાવીને અને શબ્દો ગોખાવીને 'ચાલણગાડી'નાં પૈડાં કોઈ ભારે ન કરી મૂકશો. વાંચતાં આવડે ત્યાં સુધી બાળકોને સંભળાવવાનું શોભાવશો નહિ, અને લખતાં આવડે ત્યાં સુધી તેમને વાંચતાં અટકાવશો નહિ.

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

"વાંચતાં અને લખતાં શીખવવું એટલા માટે જ આ ચોપડી નથી. બાળકના હૃદયમાં મનુષ્ય અને અન્ય સૃષ્ટિ માટે જે પ્રેમ રહેલો છે તે પ્રગટ થાય, તેમને માટે કંઈ કંઈ કરવાનો તેને રસ છૂટે, એ આ રચનાનો ઊંડો હેતુ છે. તેવાં કામો આપણે કરીએ અને તેમાં બાળકોને ભેળવીએ. એ જ રીતે આપણે 'ચાલણગાડી' બાળકના હૃદયમાં ઉતારી શકીશું. પછી તેઓ તેને માત્ર ચોપડીની પેઠે પઢશે નહિ, પણ 'ચાલણગાડી'એ સાચેસાચાં ચાલશે. તેઓ નિત્ય નવાં કામો કરશે, અને તેઓ બોલશે ત્યારે તેમનાં મુખમાંથી નવા નવા પાઠો ઝરશે."

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ કાર્યાલય,
અમદાવાદ-૧૪
તા. ૭-૮-૧૯૫૪

અગનભાઈ દેસાઈ
મહામાત્ર

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

પગલું ૧લું

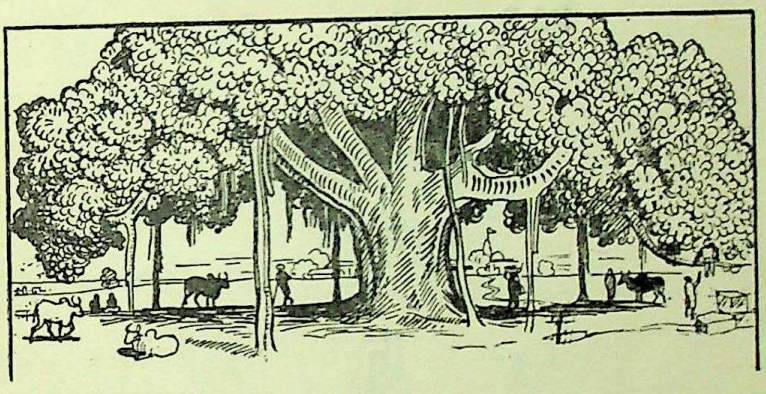

વડ થડ

ચડ પડ

વડ	ચડ	ચડ	પડ
થડ	ચડ	પડ	ચડ
ચપ	ચપ	ચડ	ચડ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

રથ રસ

રસ રથ

થન થન થન

સર સર સર

થનનન

સરરર

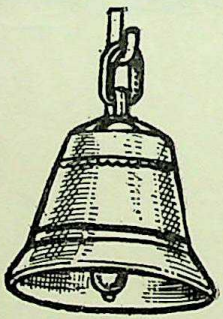

ટન ટન

ટનનન

ચરરર સનનન

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

પગલું ઉજ્જું

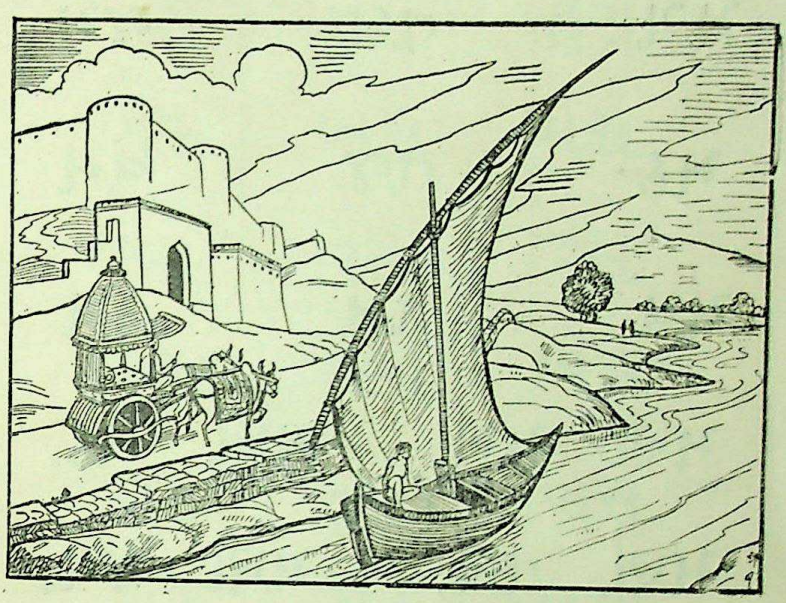

રથ પર

ગઢ પર

ગઢ પર ચડ.

ઘર પર ચડ.

રથ પર ચડ.

ઝટ ઝટ ચડ.

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

મગ	તલ	જમ
મઠ	તજ	ધમ
મધ	તમ	ઠમ

મણ મગ. મણ મઠ.

મણ તલ. મણ જવ.

મધ—ચપ ચપ.

તજ—તમ તમ.

ધમ ધમ ઠમ ઠમ

રથ રથ રમ.

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

હસ હસ હસ.

બસ બસ બસ.

રસ રસ રસ.

બસ બસ બસ.

ઝટ ઝટ ખસ.

ચટ ચટ લખ.

લખ લખ. ચપ ચપ.

ખસ ખસ. બસ કર.

ઝટ કર. ઘર કર.

ફર ફર. ચર ચર.

ફરરર ચરરર

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

પગલું દઠું

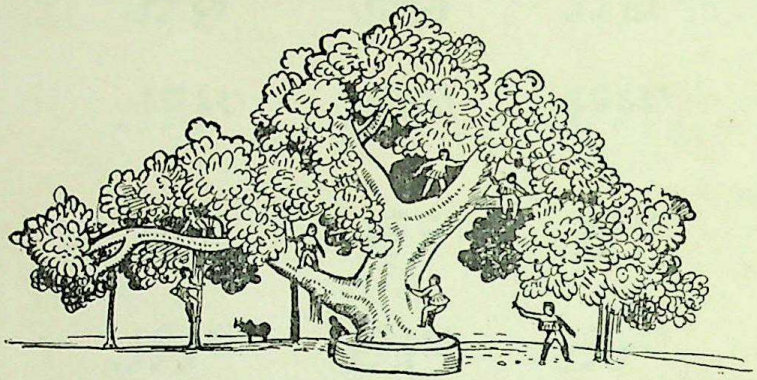

વડ	થડ
ચડ	પડ
રસ	રથ
ગણ	વણ
સઢ	ચડ
મગ	મઠ
તજ	તમ
જવ	તલ
દર	ઘર

હળ	ફળ
બળ	કર
ઝટ	લખ
હસ	ખસ
ભજ	ભણ
હઠ	લઠ
નવ	દશ
છબ	છબ
જય	જય

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ક ખ ગ ઘ ઙ

ચ છ જ ઝ ઞ

ટ ઠ ડ ઢ ણ

ત થ દ ધ ન

પ ફ બ ભ મ

ય ર લ વ

શ ષ સ હ ળ

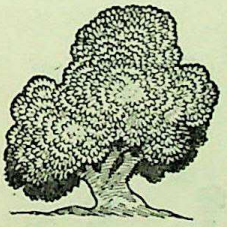

ક્ષ જ્ઞ

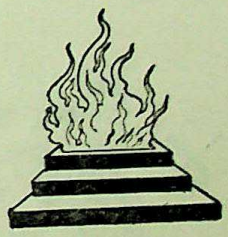

અ આ ઇ ઈ ઉ ઊ

ઋ ૠ એ ઐ ઓ ઔ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

પગલું ૮મું

૧ 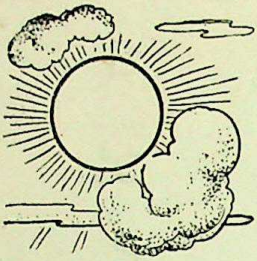

૬ 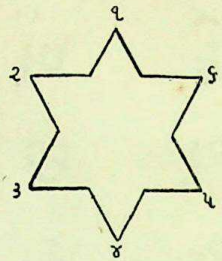

૨

૭

૩ 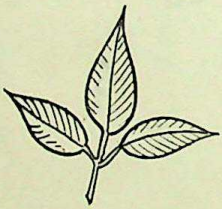

૮ 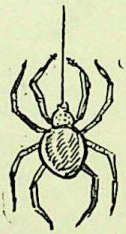

૪ 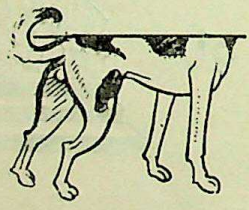

૯ 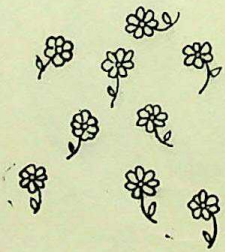

૫

૧૦ 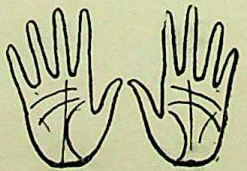

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

પગલું લ્યું

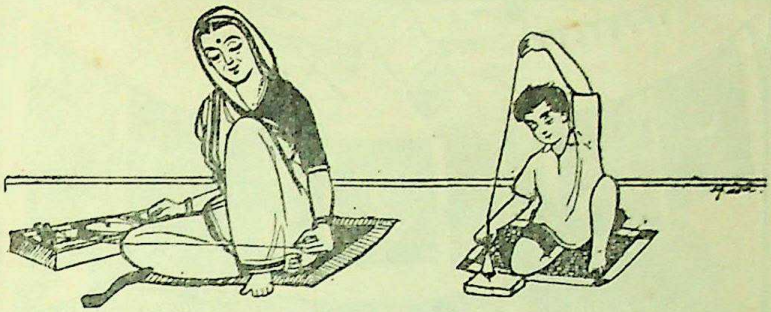

આ બા. આ મા.

આ કાકા. આ મામા.

આ દાદા. આ બાપા.

આ શાળા. આ બાળા.

મારા બાપા. તારા બાપા.

મારા મામા. તારા મામા.

નાના દાદા. નાના કાકા.

બધા જતા હતા.

ફરવા જતા હતા.

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

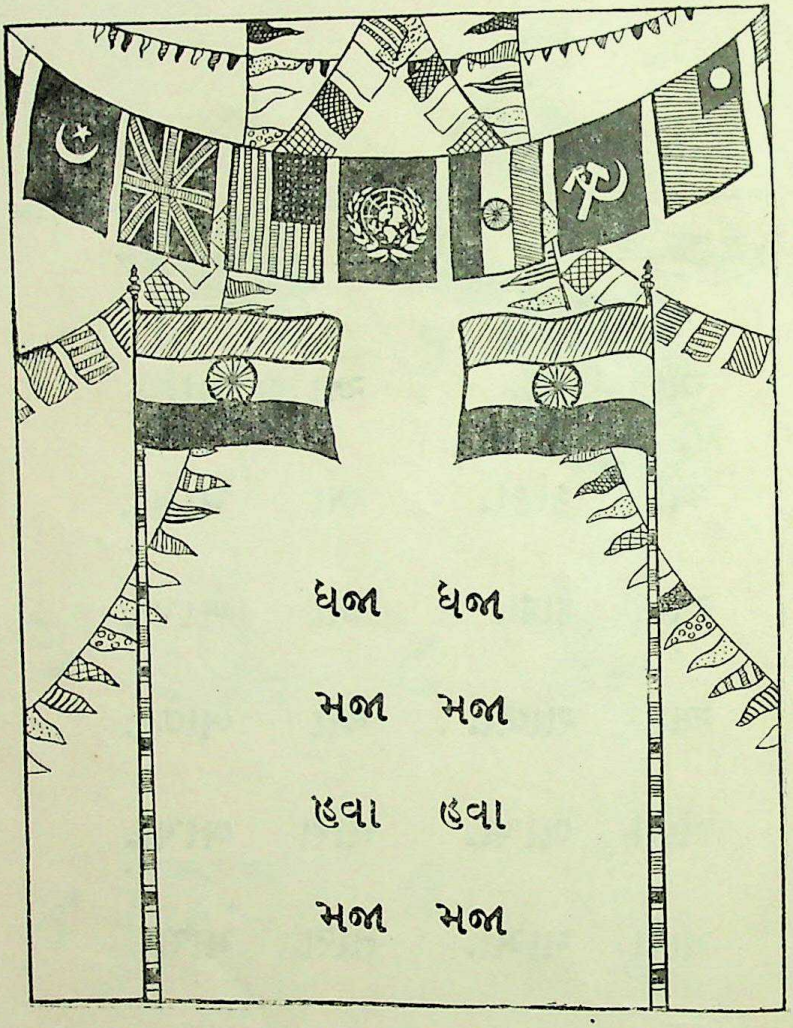

આજ રજા ! કર મજા !

ફરવા જા. રમવા જા. ગામ જા.

વાહ વાહ ! મજા મજા !

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

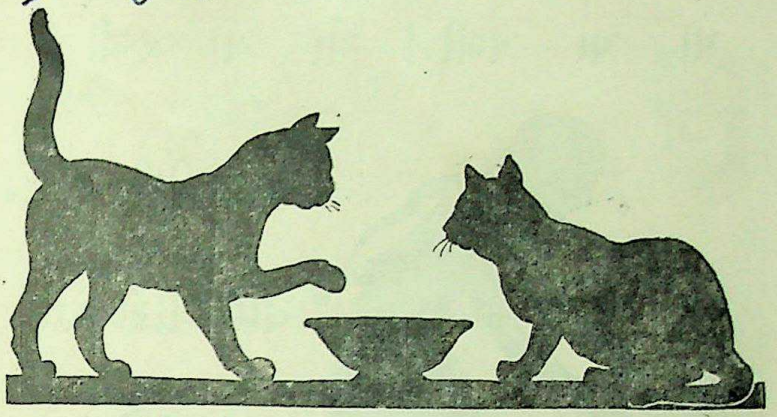

મીની ! મીની !
કીકી કીકી, મીની આવી.
આવ મીની, આવ.

મીની મીની, ખીર પી.
ધીરી ધીરી, ધીરી ધીરી !
બીતી બીતી, બીતી બીતી !
આઘી પાછી, આઘી પાછી !

બીતી બીતી આવી, ધીમી ધીમી આવી.

ખીર મારી ભાવી.
ચપ ચપ ચાટી.
ઝટ ઝટ નાઠી.

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

પગલું ૧૨મું

પા પા પગી ! મા મા ડગી !

ચાલ કીકી, ચાલ.

ધીરી ધીરી ચાલ.

મારી કીકી પડી.

ધીરી કીકી ધીરી.

પા પા પગી ! મા મા ડગી !

ખરી કીકી ખરી !

કીકી કીકી, બા આવી.

લીલી પીળી દડી લાવી.

નાની નાની ગાડી લાવી.

મીઠી મીઠી દ્રાખ લાવી.

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

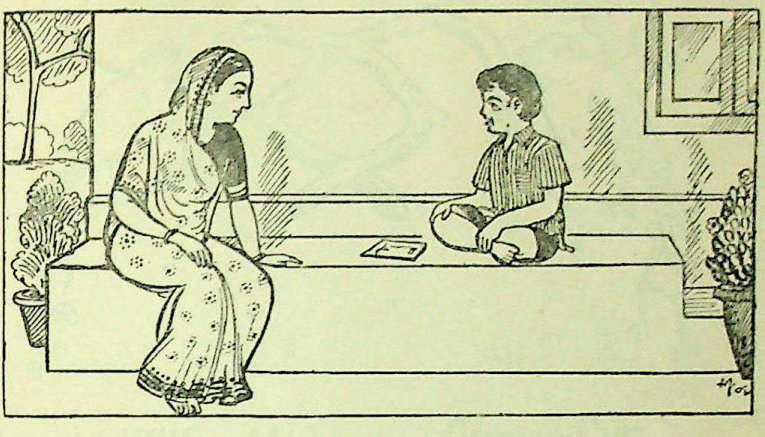

મારી બા. મારા બાપા.

તારાં માજી. તારા બાપાજી.

મારાં માઈજી. મારા ભાવાજી.

તારાં માતાજી. તારા પિતાજી.

મારા બાપા. તારા કાકા.

તારા કાકા. મારા બાપા.

આપણા ગાંધીજી. આપણાં બા.

ભારત માતા, આપણી મા.

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

પગલું ૧૪મું

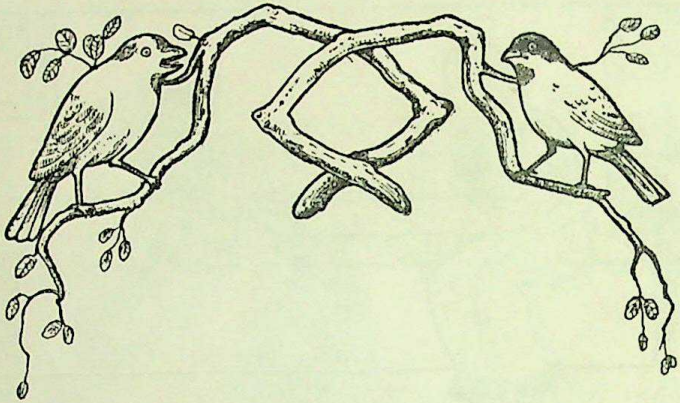

ચકી રાણી, ચકા રાણા.

ચકી રાણી કાણી, ચકા રાણા કાણા.

ચકી રાણી બાડી, ચકા રાણા બાડા.

ચકી રાણી, પાણી પી.

ચકા રાણા, ધાણી ખા.

ચકા રાણા, ચકા રાણા,
નથી ઘરમાં દાણા!
ચક ચક કરતા ચકા રાણા,
દસ મણ લાવે દાણા!
ચકી રાણી, ચકી રાણી,
નથી ઘરમાં પાણી!
ચીં ચીં કરતાં ચકી રાણી,
તળાવ લાવે તાણી!

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

લે. દે. છે.

લે છે. દે છે.

લે લે. દે દે.

બહેન દે છે. ભાઈ લે છે.

ભાઈ દે છે. બહેન લે છે.

બે બહેન છે.

બે ભાઈ છે.

બે ભાઈ જમે છે.
બે બહેન રમે છે.
નરેશભાઈ ઊઠે છે.
મેનાબહેન બેસે છે.
જેઠાભાઈ જમે છે.
રેવાબહેન રમે છે.

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

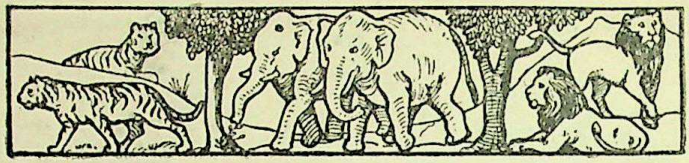

એ વાઘ છે.

એ હાથી છે.

એ સિંહ છે.

એ પેલા વનમાં છે.

એ ગાય છે.

એ ભેંસ છે.

એ પાડી છે.

એ મારે ઘેર છે.

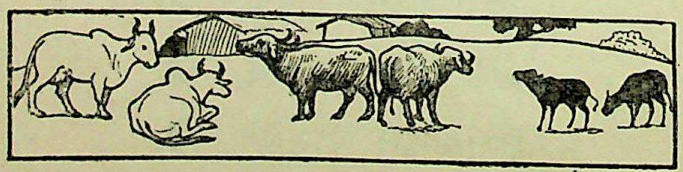

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

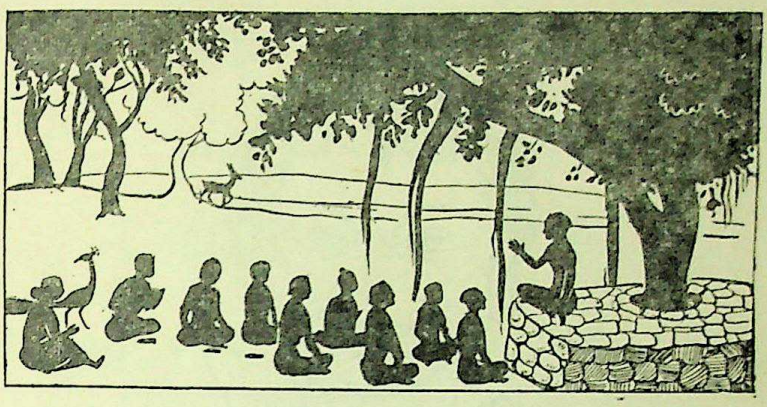

આ મારી શાળા,
આ મારી શાળા.
વહાલી વહાલી લાગે,
આ મારી શાળા !

સારા સારા પાઠો ભણીએ,
મીઠા ને રૂપાળા.
વહાલી વહાલી લાગે,
આ મારી શાળા !

નાનાં નાનાં હળીએ મળીએ,
બાળ અને બાળા.
વહાલી વહાલી લાગે,
આ મારી શાળા !

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

પગલું ૧૮મું

મારે બે હાથ છે.

મારે બે પગ છે.

મારે બે આંખ છે.

મારે બે કાન છે.

મારે એક નાક છે.

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

પગલું ૧૯મું

બબુ, બચુ, બટુ,

મનુ, કનુ, જનુ,

રૂડી, રૂપી, રૂખી.

મનુ વાંચે છે. કનુ લખે છે.

જનુ જુએ છે.

બચુ ગાય છે. બટુ નાચે છે.

રૂખી તાળી દે છે.

બા ધુએ છે. વજુ સાબુ ઘાલે છે.

બબુ રુએ છે.

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

પગલું ૨૦મું

તને શું ભાવે છે?
મને દૂધ ભાવે છે.
લે આ દૂધ પી.
ભાનુ દૂધ પીએ છે.
તે ઊભો ઊભો પીએ છે.

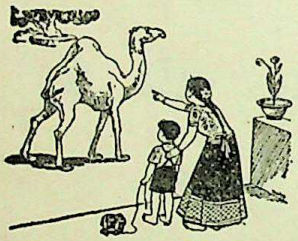

ઉષા શું જુએ છે?
ઉષા ઊંટ જુએ છે.
કાકુ, કાકુ! અહીં
આવ.
પેલું ઊંટ જાય છે.

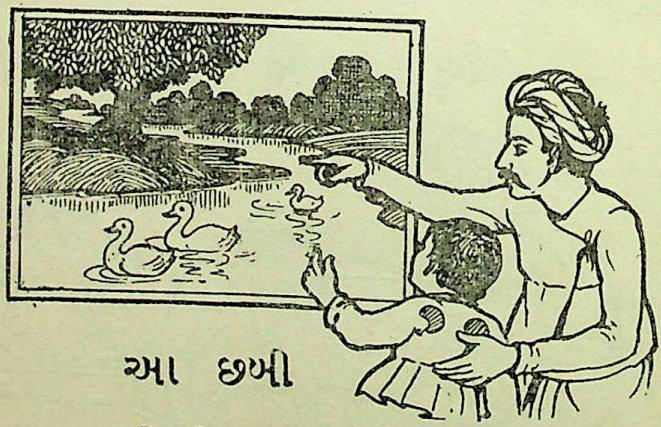

આ છબી
કેવી મજાની છે?

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

પગલું ૨૧મું

આ વાડી છે.

વાડીમાં વેલ છે.

વેલ ઉપર ફૂલ છે.

ઋષભ ફૂલ આપે છે.

ઇંદુ છાબમાં લે છે.

ફૂલ ઘેર લઈ જશે.

બા ફૂલની માળા

ગૂંથશે.

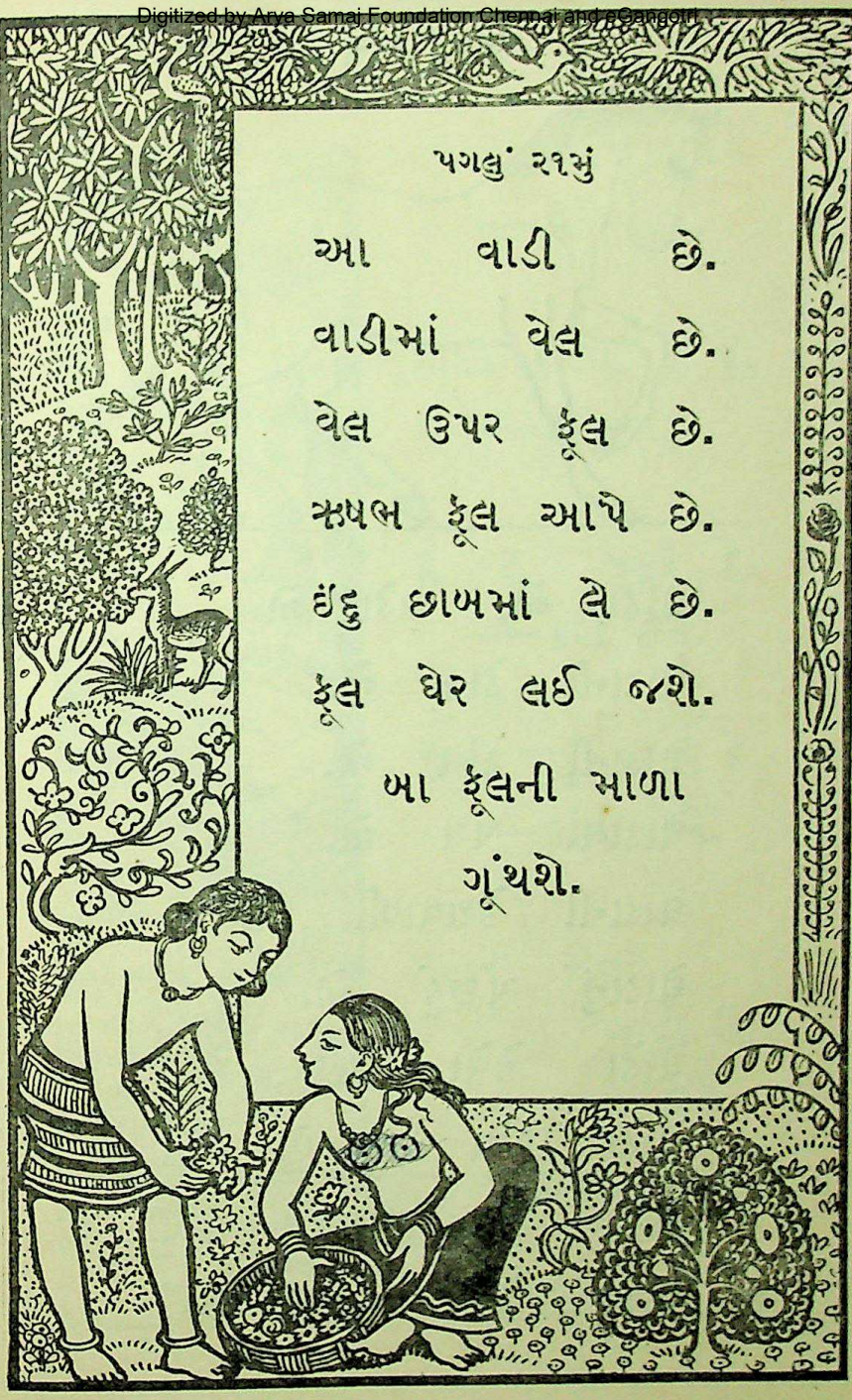

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

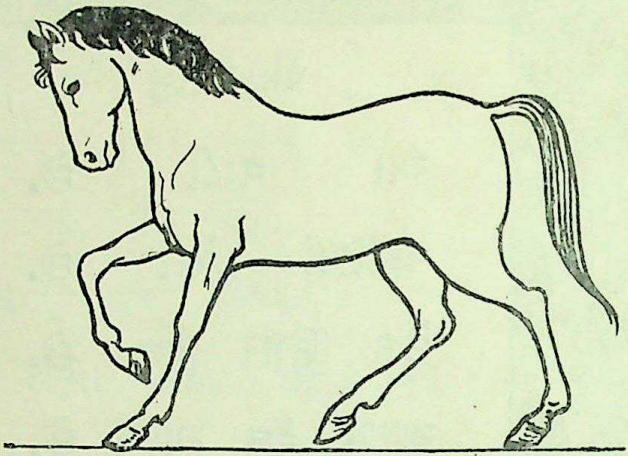

ઘોડો જો, ઘોડો જો.

ઘોડાની ડોક જો.

ઘોડાના કાન જો.

ઘોડાના પગ જો.

ઘોડાની કેશવાળી જો.

ઘોડાનું પૂંછડું જો.

ઘોડો કેવો દોડે છે !

ઘોડો કેવો હણહણે છે !

ઘોડો કેવો થનગને છે !

ઘોડો કેવો સુંદર છે !

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

છોડ છોડ, કાલું દે.
—લે બાપુ.

કાલા કાલા, રૂ દે.
—લે બાપુ.

રૂ રૂ, પૂણી દે.
—કરી લેને.

પૂણી પૂણી, સૂતર દે.
—કાંતી લેને.

સૂતર સૂતર,
ખાદી દે.
—વણી લેને.

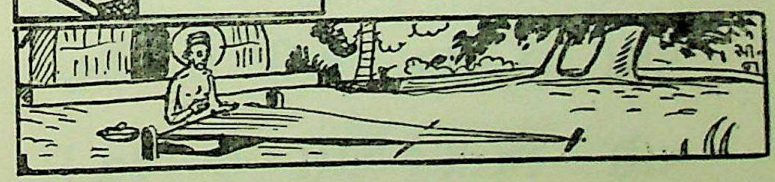

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

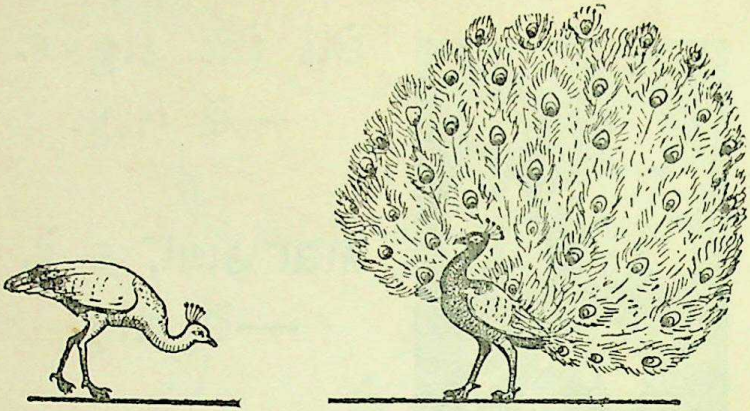

મારો છે મોર, મારો છે મોર,
મોતી ચરંતો મારો છે મોર !
મારી છે ઢેલ મારી છે ઢેલ,
મોતી ચરંતી મારી છે ઢેલ !
મારો છે મોર, મારો છે મોર,
કળા કરંતો મારો છે મોર !
મારી છે ઢેલ, મારી છે ઢેલ,
પાસે રમંતી મારી છે ઢેલ !

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

મારું નામ રઘુ.

મારા બાપાનું નામ સોમાભાઈ.

મારી બહેનનું નામ ગંગા.

અમારી અટક પટેલ છે.

મારું નામ આમ બોલાય :

રઘુભાઈ સોમાભાઈ પટેલ.

મારી બહેનનું નામ આમ બોલાય :

ગંગાબહેન સોમાભાઈ પટેલ.

તમારું નામ કહો !

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

પગલું ૨૬મું

કોણ છે?—હું છું.
હું કોણ?—ટપાલવાળો.
લાવો કાગળ.

બા, બા, કાગળ છે.
કોનો કાગળ છે?
બાપુનો કાગળ છે.

શું લખે છે? વાંચ.

નડિયાદ,
તા.૧૫-૮-૫૪

ચિ. ધીરુ,

હું કાલે ઘેર આવું છું. સાથે ટોપી લાવું છું. ટોપી ખાદીની છે. તેમાં સરસ ભાત છે. તને બહુ ગમશે.

લિ. બાપુની
આશિષ

વાહ! ધીરુભાઈનું કામ થયું.
બા, હું બાપુને સામે લેવા જઈશ.

પગલું ૨૭મું

તારા, ધીમા ધીમા આવો!
તારા, રમવાને સૌ આવો!
તારા, ધીમા ધીમા આવો!

તારા, સંભાળીને આવો!
તારા, છાનામાના આવો!
તારા, ધીમા ધીમા આવો!

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

પગલું ૨૮મું

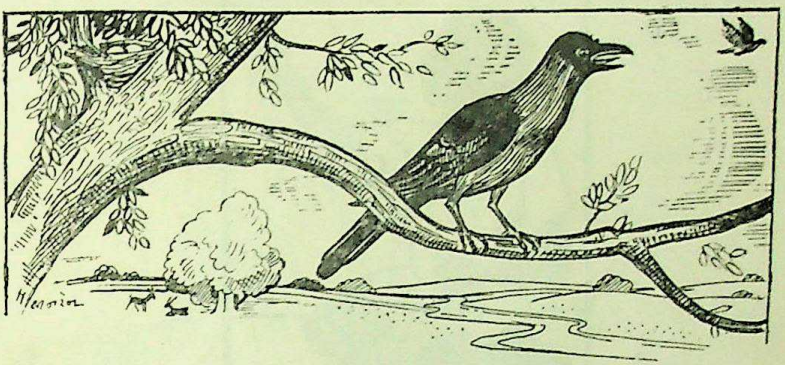

હું એક પક્ષી છું.
મારે બે પાંખ છે.
મારે બે પગ છે.
મારે એક ચાંચ છે.
મારો રંગ કાળો છે.
પણ હું કોયલ નથી.
હું માળામાં રહું છું.
હું ઝાડ પર બેસું છું.

હું આકાશમાં ઊડું છું.
હું જમીન ઉપર ચાલું છું.
મને નાહવું બહુ ગમે છે.
હું કા-કા બોલું છું.
કોઈને તે ગમતું નથી.
મને લોકો પાકો કહે છે.
કહો ભાઈ,
મારું નામ શું?

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

પગલું રહ્યું

તકલી ભલી, તકલી ભલી,
તકલી મને વહાલી રે.

તકલી ચલી, તકલી ચલી,
વાહ ! સૂતરવાળી રે.

તકલી રમે, તકલી ભમે,
હાથમાં દઈ તાળી રે.

તકલી ભલી, તકલી ભલી,
તકલી મને વહાલી રે.

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

આ, કૂતરાની ચાનકી
આપ!

મારે મોતિયાને ખાવા
નાખવી છે.

રોટલો રોટલો,
તૂ તૂ!

મોતિયા મોતિયા,
ચાનકી લે!

મોતિયો કેવો પૂંછડી હલાવતો આવે છે!

ભાઈને હસતાં ન આવડે એટલે બીજું શું કરે!

મોતિયા, ટુકડો ઉડાડું છું. ઝીલી લેજે હોં.

શાબાશ, મોતિયા, શાબાશ!

બીજો ટુકડો ઉડાડું છું. જોજે ચૂકતો નહિ!

શાબાશ, મોતિયા, શાબાશ!

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

પગલું ૩૧મું

દાદા, દાદા, તમારી લાકડી લઉં ?

શું કરીશ, ભાઈ ?

મારે ઘોડો ઘોડો રમવું છે.

એમ ! તો તો લે. રમીને પાછી સૂકી દેજે.

મોટી બહેન, મને તમારી નાડી આપો.

મારે ઘોડાની લગામ કરવી છે.

મોટી બહેન, ઝટ કરો. મારે ચોરને પકડવા જવું છે.

વાહ, ભાઈ વાહ, તો તો કાંઈ ના પડાય ?

એ ! બાજુ બાજુ !
કોરે ખસો, કોરે ખસો.
ઘોડો આવે છે, ઘોડો
આવે છે !

તબડક ! તબડક !
તબડક !

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

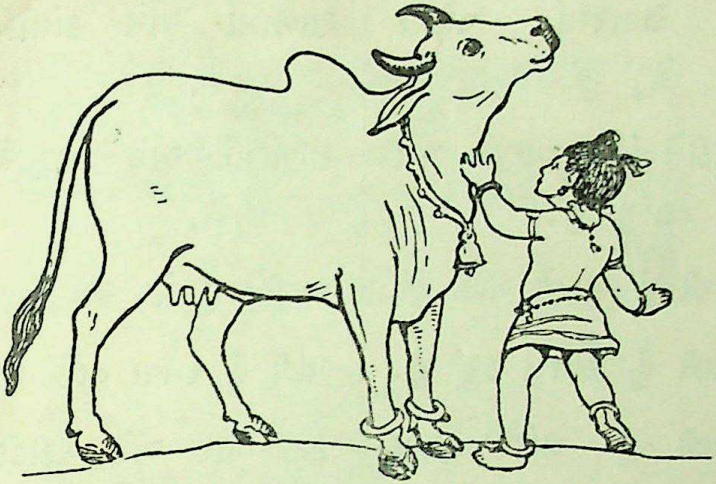

કનૈયા ! તારે ઘેર ગાય છે ?

હા, ગૌતમભાઈ ! અમારે ઘેર ગાય છે.

કનૈયા, તારી ગાયની વાત કહે.

સાંભળો મારી ગાયની વાત.

એને અમે ગૌરી કહીએ છીએ. એને એક વાછરડી છે. તે મને બહુ વહાલી લાગે છે. હું તેની જોડે રમું છું. તે બહુ ઠેકડા મારે છે. ગૌરી તેન હેતથી ચાટે છે.

પણ કનૈયા, તારી ગારી શીંગડું મારે ખરી કે ?

ના, ના. એ તો બહુ ભલી છે. હું એને ગળે ટીંગાઉં છું.

તો તો, હું તારી ગારી જોવા આવીશ.

ગૌતમભાઈ, જરૂર આવજો. હું તમને તેનું દૂધ પાઈશ.

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

ચાલણગાડીના શબ્દો

[કુલ ૩૫૫ શબ્દ છે તે કક્કાવારી પ્રમાણે નીચે આપ્યા છે. ક્રિયાપદોના અને કૃદંતોના મૂળ ધાતુ જ આપેલા છે. 'હું' અને 'તું' એ બે સર્વનામો સિવાયનાં સર્વનામો તથા નામો વગેરેનાં પણ લિંગ, વિભક્તિ, વચન વિનાનાં મૂળ પદ લીધાં છે.]

અટક
અને
અમારું
અમે
અહીં
આ
આકાશ
આધું
આજ
આપણું
આપવું
આમ
આવડવું
આવવું
આશિષ
આંખ
ઈશ્વર
ઉપર
ઉપાસના
ઊઠવું
ઊડવું
ઊભું
ઊંટ
એ
એક
એટલે
એમ
એ

કટી
કરવું
કલેવું
કળા
કાકા
કાગળ
કાણું (આંખે)
કાન
કામ
કાલ (કાલે)
કાલું (કપાસનું)
કાળું
કાંઈ
કાંતવું
કૂતરો
કેવું
કેશવાળી
કોઈ
કોણ
કોયલ
કોરે
ખરું (શાખાશી; ખરેખર)
ખસવું
ખાદી
ખાવું
ખીર
ગઢ
ગણવું

ગમવું
ગળું
ગાડી
ગામ
ગામ
ગાવું
ગુણ
ગૂંથવું
ગેડીદડો
ઘર
ઘાલવું
ઘોડો
ચકી
ચકો
ચડવું
ચરવું
ચલવું
ચાટવું
ચાનકી
ચાલવું
ચાંચ
ચિ૦
ચૂકવું
ચોર
છબી
છાનુંમાનું
છાપ
છોડ

જમવું
જમીન
જય જય
જરૂર
જવ
જવું
જી (માનાર્થે)
જોડે
જોવું
ઝટ
ઝાડ
ઝીલવું
ટપાલ
ટીંગાવું
ટુકડો
ટોપી
ઠેકડો
ડગી
ડોક
ઢેલ
તકલી
તજ
તને
તમને
તમારું
તમે
તલ

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

તારા (આકાશના)
તારે
તારું
તાળી
તુજ
તું
તે
તો
થડ
થનગનવું
થવું
દડી
દર
દરાખ
દશ
દાતણ
દાદા
દિલ
દૂધ
દેવું (આપવું)
દોડવું
ધન્ન
ધાણી
ધીમું
ધીરું
ધોવું

ન

નથી
નવ (સંખ્યા)
નહિ
ના
નાક
નાખવું
નાચવું

નાડી
નાનું
નામ
નાસવું
નાહવું
નિત
ને (ન્ન-ને, અને)
પકડવું
પક્ષી
પગ
પગલું
પગી
પછી
પડવું
પણ
પર
પાકું (લુચ્ચું)
પાછું
પાઠ
પાડી
પાણી
પાસે
પાંખ
પિતા
પીવું
પીળું
પૂણી
પૂંછડું
પેલું
પ્રભુ
ફરવું
ફળ
ફૂલ
બધું
બસ

બહુ
બહેન
બળ
બા
બાજુ
બાકું
બાપા
બાપુ(બેટા, પિતા)
બાવાળ (પિતા)
બાળ
બાળા
બીજું
બીવું
બે
બેસવું
બોલવું
ભજન
ભજવું
ભણવું
ભમવું
ભલું
ભાઈ
ભાત (ટોપીની)
ભાવવું
ભૂલ
ભેંસ

મ

મગ
મન્ન
મઠ
મણ
મધ
મને
મળવું
મા
માઈજી

માતા
માફ
મામા
મારવું
મારું
માળા
માળો
મીઠું (ગળ્યું)
માની
મૂકવું
મોઈદાંડિયો
મોટું
મોતી
મોર

ર

રન્ન
રથ
રમવું
રસ
રહેવું
રંગ (ચિત્રનો)
રાખવું
રાણા
રાણી
રૂ
રૂપાળું
રોટલો
રોવું

લ

લખવું
લગામ
લઠ
લાકડી
લાગવું (કામે–, વહાલું–)
લાવવું

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

લિ૦	વાડો	સદા	સો
લીલું	વાત	સરસ	હડવું
લેવું	વાર (કોઈ વાર)	સવાર	હળુહળુવું
લોક	વાહ	સંભાળવું	હવા
	વાળુ	સાથે	હસવું
વડ	વાળું	સાફ	હળ
વણવું	વાંચવું	સાબુ	હળવું (ગોહવું)
વદ	વેલ	સામું	હાથ
વન	શાબાશ	સારું (ઠીક)	હાથી
વહાલું	શાળા	સાંભળવું	હાલવું
વહેલું	શીંગડું	સિંહ	હું
વાઘ	શું	સુંદર	હેત
વાછરડું		સૂતર	હોવું
વાડી	સઢ	સૂવું	હોં

વિશેષનામો

[કુલ ૩૪]

આસો	ગંગા	નરેશ	મોતિયો
ઇંદુ	ગાંધીજી	પટેલ	રઘુ
ઉષા	ગૌતમ	બચુ	રૂખી
ઋષભ	ગૌરી	ભટ્ટ	રૂડી
કનુ	છનુ	ભણુ	રૂપી
કનૈયો	જેહાભાઈ	ભાનુ	રેવાબહેન
કાકુ	ધીરુ	ભારત	વજુ
કીકી	નડિયાદ	મનુ	સોમાભાઈ
		મેના	

ધ્વનિશબ્દો

[કુલ ૧૯]

કા–કા	ટન ટન	તૂ તૂ	ફરરર
ચટ ચટ	ટનનન	થન થન	સનનન
ચપ ચપ	ઠમ ઠમ	થનનન	સરરર
ચરરર	તબડક	ધમ ધમ	સર સર
છમ છમ	તમ તમ	પા પા	

CC-0. In Public Domain. Gurukul Kangri Collection, Haridwar